Anı Türü

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- **Anı (hatıra):** Yazarın kendi yaşadığı ya da tanık olduğu olayları, üzerinden bir süre geçtikten sonra, kendi bakış açısıyla anlattığı yazı türüdür. Anlatılanlar gerçek yaşama aittir; genellikle birinci kişi ağzından anlatılır.
- Anıda olaylar sebep-sonuç ilişkisi içinde verilir; olayın geçtiği çevre, zaman ve kişiler hakkında da bilgi verilir. Anının yapısı hikâyeye benzer: plan, betimleme, geriye dönüş, sezdirme gibi ögeler bulunabilir; ama anı kurmaca değildir.
- **Anı – günlük:** Günlükte olaylar günü gününe, tarih atılarak yazılır; anıda ise üzerinden zaman geçtikten sonra kaleme alınır. **Anı – otobiyografi:** Otobiyografide anlatılanlar kişinin kendi hayatıyla sınırlıdır; anıda kişinin yanında çevresi, dönemi ve başka insanlar da anlatılır.
- Tanınmış kişilerin anıları, dönemin toplumsal hayatına, âdetlerine ve sorunlarına ışık tutar; sanatçıların anıları edebî hareketlerin gelişimi için birer belgedir. Anının edebî değer kazanması, sürükleyici ve sağlam bir dille yazılmasına bağlıdır.
- Türk edebiyatında **Kök Türk Kitabeleri** anı özellikleri de taşır. **Bâbürnâme** (Babür Şah, 16. yüzyıl) anı türünün ilk eseri kabul edilir. Divan edebiyatında seyahatname, sefaretname, tezkire ve vakayinamelerde anı özelliği taşıyan bölümler vardır. Tür, **Tanzimat'tan sonra** yaygınlaşmıştır.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Aşağıdaki ifadelerin başına doğru ise **D**, yanlış ise **Y** yazınız.

( ) Anıda anlatılan olaylar gerçek yaşama aittir.
( ) Anı, olaylar yaşandığı gün tarih atılarak yazılır.
( ) Anılar genellikle birinci kişi ağzından anlatılır.
( ) Anılarda yalnızca yazarın kendisi anlatılır; çevresine hiç yer verilmez.

2 Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatında anı türünün **ilk örneği** kabul edilen eserdir?

A) Kutadgu Bilig
B) Divanü Lugati't-Türk
C) Bâbürnâme
D) Dede Korkut Hikâyeleri
E) Atabetü'l-Hakayık

3 "12 Mart, Salı
Bugün yine yağmur yağdı. Okuldan dönerken ayakkabılarım su aldı. Akşam matematik ödevini bitiremedim, yarın erken kalkıp tamamlayacağım."
Bu metin hangi türe örnektir?

A) Anı B) Günlük C) Hikâye D) Deneme E) Biyografi

4 Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere uygun sözcükleri yazınız.
a) Anı türü Türk edebiyatında ..... Dönemi'nden sonra yaygınlaşmıştır.
b) Kişinin kendi hayatını, kendisiyle sınırlı olarak anlattığı türe ..... denir.
c) Olayların günü gününe yazıldığı türe ..... denir.

5 "Lise son sınıftaydık. Edebiyat öğretmenimiz Nazmi Bey, bir sabah sınıfa elinde sararmış bir defterle girdi. Gençliğinde yazdığı şiirlermiş. 'Utanarak saklardım bunları,' dedi, 'siz de saklıyorsunuzdur.' O gün hepimiz defterlerimizin arka sayfalarına karaladığımız dizeleri okuduk. Aradan kırk yıl geçti; şimdi dönüp bakınca, yazar olma cesaretini ilk o sabah bulduğumu anlıyorum."
Bu parçanın anı türüne ait olduğunu gösteren ifade aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Lise son sınıftaydık."
B) "elinde sararmış bir defterle girdi"
C) "Utanarak saklardım bunları"
D) "Aradan kırk yıl geçti; şimdi dönüp bakınca..."
E) "dizeleri okuduk"

6 Aşağıdakilerden hangisi anının özelliklerinden biri **değildir**?

A) Tamamen hayal ürünü olaylara dayanması
B) Yaşanmış olaylara dayanması
C) Yazarın bakış açısını yansıtması
D) Geçmişte yaşananları anlatması
E) Olayların geçtiği çevre ve dönem hakkında bilgi vermesi

7 Anı ile günlük arasındaki temel farkı bir cümleyle yazınız.

8 Aşağıdaki eserlerden hangisinin anı özelliği taşıyan bölümler içermesi **beklenmez**?

A) Seyahatname B) Sefaretname C) Tezkire D) Vakayiname E) Masal kitabı

9 Tanınmış kişilerin anılarının okur için değerli olmasının nedenlerinden biri aşağıdakilerden hangisidir?

A) Her zaman kısa olması
B) Dönemin toplumsal hayatı ve âdetleri hakkında bilgi vermesi
C) Olağanüstü olaylar anlatması
D) Yalnızca şiirle yazılması
E) Kurmaca kişiler içermesi

10 Anı türünden yararlanılarak yazılmış edebî eserleri yazarlarıyla eşleştiriniz.
1. Kaşağı 2. Dokuzuncu Hariciye Koğuşu
a) Peyami Safa b) Ömer Seyfettin

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 "O kış gecesini hiç unutmam. Saat gece yarısını geçmişti ki evin duvarları sarsılmaya başladı. Babam bizi kucaklayıp bahçeye çıkardı. Bütün mahalle sokaktaydı; kimse konuşmuyor, yalnızca gökyüzüne bakıyordu. Sabaha kadar komşuların yaktığı ateşin başında ısındık. O gece, kapısını hiç çalmadığımız komşularımızın aslında ne kadar yakınımızda olduğunu öğrendim."
Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi **söylenemez**?

A) Yazar, yaşadığı bir olayı aktarmaktadır.
B) Olaylar birinci kişi ağzından anlatılmıştır.
C) Olay, yazarda bir değişim ya da farkındalık yaratmıştır.
D) Olaylar kurmaca bir dünyada, hayal ürünü kişilerle anlatılmıştır.
E) Olayın geçtiği zaman belirtilmiştir.

12 "O kış gecesini hiç unutmam. Saat gece yarısını geçmişti ki evin duvarları sarsılmaya başladı. Babam bizi kucaklayıp bahçeye çıkardı. Bütün mahalle sokaktaydı; kimse konuşmuyor, yalnızca gökyüzüne bakıyordu. Sabaha kadar komşuların yaktığı ateşin başında ısındık. O gece, kapısını hiç çalmadığımız komşularımızın aslında ne kadar yakınımızda olduğunu öğrendim."
Bu anının yazarın hayatına kattığı farkındalığı bir cümleyle yazınız.

13 **Anı** ile **otobiyografiyi** birbirinden ayıran özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anının kurmaca, otobiyografinin gerçek olması
B) Otobiyografinin günü gününe yazılması
C) Anının yalnızca şiirle yazılması
D) Otobiyografide birinci kişi anlatımının hiç kullanılmaması
E) Otobiyografinin kişinin kendi hayatıyla sınırlı olması, anının çevreyi ve dönemi de anlatması

14 "Lise son sınıftaydık. Edebiyat öğretmenimiz Nazmi Bey, bir sabah sınıfa elinde sararmış bir defterle girdi. Gençliğinde yazdığı şiirlermiş. 'Utanarak saklardım bunları,' dedi, 'siz de saklıyorsunuzdur.' O gün hepimiz defterlerimizin arka sayfalarına karaladığımız dizeleri okuduk. Aradan kırk yıl geçti; şimdi dönüp bakınca, yazar olma cesaretini ilk o sabah bulduğumu anlıyorum."
Bu parçada yazarın öğretmeniyle ilgili vurguladığı özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çok sert ve disiplinli olması
B) Şiirden hiç hoşlanmaması
C) Öğrencilerini cesaretlendiren, onlarla içtenlikle paylaşan biri olması
D) Derslerine geç kalması
E) Öğrencilerinin defterlerini sık sık denetlemesi

15 Aşağıdakilerden hangisi "anıların hikâyeye benzer bir yapısı vardır" yargısını destekler?

A) Anılarda da bir plan izlenmesi, betimlemeler yapılması ve geriye dönüşlere yer verilmesi
B) Anıların her zaman kurmaca olması
C) Anılarda kişilerin gerçek dışı olması
D) Anıların yalnızca tarih kitaplarında yer alması
E) Anılarda zaman ve mekânın hiç belirtilmemesi

16 Sizin için önemli bir günü anı türünün özelliklerine uygun biçimde **3-4 cümleyle** anlatınız.

17 "Sanatçıların anıları, edebî hareketlerin gelişimi hakkında birer belgedir."
Bu yargının gerekçesi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sanatçıların anıları her zaman şiirle yazılır.
B) Anılar yalnızca çocukluk dönemini anlatır.
C) Sanatçılar anılarında hep hayalî kişilerden söz eder.
D) Sanatçıların anılarında dönemin edebî ortamı, dergileri, tartışmaları ve kişileri anlatılır.
E) Anılar edebiyat dışında hiçbir bilgi içermez.

18 Kök Türk Kitabeleri, anı türünün özelliklerinin yanında hangi türün özelliklerini de taşır?

A) Roman B) Söylev (nutuk) C) Tiyatro D) Masal E) Deneme

19 "12 Mart, Salı
Bugün yine yağmur yağdı. Okuldan dönerken ayakkabılarım su aldı. Akşam matematik ödevini bitiremedim, yarın erken kalkıp tamamlayacağım."
Bu günlük sayfasını, aradan yıllar geçmiş gibi **anı** türüne dönüştürerek yeniden yazınız (2-3 cümle).

20 Aşağıdaki cümlelerden hangisi bir **anıdan** alınmış olabilir?

A) Askerliğimi yaptığım o sınır kasabasında, kırk yıl önce, kışın kurtların köye kadar indiğine tanık olmuştum.
B) Kurtlar, genellikle sürü hâlinde yaşayan etçil hayvanlardır.
C) Bir zamanlar bir ülkede, konuşan bir kurt yaşarmış.
D) 3 Ocak – Bugün köyde yine kurt sesleri duyuldu, çok korktum.
E) Kurt, Türk kültüründe önemli bir semboldür.

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 I. Yazıldığı tarih sayfanın başında belirtilir.
II. Olaylar üzerinden zaman geçtikten sonra yazılır.
III. Olayın geçtiği çevre ve kişiler de anlatılır.
IV. Gerçek yaşantılara dayanır.
Yukarıdaki özelliklerden hangileri **anı** türü için geçerlidir?

A) I ve II B) I, II ve III C) Yalnız IV D) I ve IV E) II, III ve IV

22 "Bu kitap, ünlü bir ressamın otuz yıllık sanat hayatını, tanıdığı sanatçıları, açtığı sergileri ve dönemin sanat çevrelerindeki tartışmaları anlatıyor. Yazar, yaşadıklarını yıllar sonra, kendi bakış açısıyla kaleme almış."
Tanıtılan kitap hangi türe örnektir?

A) Günlük B) Roman C) Anı D) Hikâye E) Makale

23 "O kış gecesini hiç unutmam. Saat gece yarısını geçmişti ki evin duvarları sarsılmaya başladı. Babam bizi kucaklayıp bahçeye çıkardı. Bütün mahalle sokaktaydı; kimse konuşmuyor, yalnızca gökyüzüne bakıyordu. Sabaha kadar komşuların yaktığı ateşin başında ısındık. O gece, kapısını hiç çalmadığımız komşularımızın aslında ne kadar yakınımızda olduğunu öğrendim."
Bu parçada kullanılan anlatım özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Öyküleyici anlatım ağır basmaktadır.
B) Betimleyici ögelere yer verilmiştir.
C) Olaylar zaman sırasına göre verilmiştir.
D) Olaylar üçüncü kişi ağzından, dışarıdan bir gözlemci tarafından anlatılmıştır.
E) Olayın ardından bir çıkarıma ulaşılmıştır.

24 "Anı yazarı, hatırladıklarını olduğu gibi yazmaz; onları bugünkü gözüyle yeniden kurar. Bu yüzden aynı olayı yaşayan iki kişinin anıları birbirinden farklı olabilir."
Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılabilir?

A) Anılar, yazarın kişisel bakış açısıyla biçimlenir.
B) Anılar tamamen hayal ürünüdür.
C) Aynı olayı yaşayanlar hep aynı anıyı yazar.
D) Anı yazarı yalnızca bugünü anlatır.
E) Anılar bilimsel belge niteliği taşır.

25 Aşağıdaki bilgilerden hangisi **yanlıştır**?

A) Bâbürnâme, anı türünün ilk eseri kabul edilir.
B) Anı türü Türk edebiyatına ilk kez Cumhuriyet Dönemi'nde girmiştir.
C) Kök Türk Kitabeleri anı özellikleri de taşır.
D) Divan edebiyatında seyahatnamelerde anı özelliği taşıyan bölümler vardır.
E) Anı türü Tanzimat'tan sonra yaygınlaşmıştır.

26 Bir anının **edebî değer** taşıyabilmesi için hangi özelliklere sahip olması gerektiğini iki madde hâlinde yazınız.

27 **1. Metin:** "Doğdum, büyüdüm, okudum, öğretmen oldum. Hayatım boyunca yalnızca üç kez şehir değiştirdim."
2. Metin: "1950'lerin Anadolu kasabalarında öğretmen olmak, aynı zamanda doktor, arzuhalci ve hakem olmak demekti. Göreve başladığım köyde muhtar, ilk gün kapımı çalıp bir kavganın arabuluculuğunu istemişti."
Bu metinler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İki metin de günlük türüne örnektir.
B) Birinci metinde dönemin toplumsal yapısı ayrıntılı anlatılmıştır.
C) İkinci metin kurmaca bir hikâyeden alınmıştır.
D) İki metinde de üçüncü kişi anlatıcı vardır.
E) Birinci metin kişinin kendisiyle sınırlıyken ikinci metin dönemi ve çevreyi de anlatmaktadır.

28 Bir öğrenci, dedesinin Kurtuluş Savaşı yıllarına ait anlattıklarını dinleyip yazıya geçirmek istiyor. Aşağıdakilerden hangisi öğrencinin yazacağı metnin **anı** olarak değerlendirilmesini zorlaştırır?

A) Olayların geçtiği yer ve zamanın belirtilmesi
B) Dedesinin o dönemdeki duygularının aktarılması
C) Öğrencinin, olayları dedesinin ağzından değil, kendi yaşamış gibi hayal ürünü ayrıntılarla anlatması
D) Olayların sebep-sonuç ilişkisi içinde verilmesi
E) Dönemin toplumsal hayatına dair bilgiler verilmesi

29 "Lise son sınıftaydık. Edebiyat öğretmenimiz Nazmi Bey, bir sabah sınıfa elinde sararmış bir defterle girdi. Gençliğinde yazdığı şiirlermiş. 'Utanarak saklardım bunları,' dedi, 'siz de saklıyorsunuzdur.' O gün hepimiz defterlerimizin arka sayfalarına karaladığımız dizeleri okuduk. Aradan kırk yıl geçti; şimdi dönüp bakınca, yazar olma cesaretini ilk o sabah bulduğumu anlıyorum."
Bu parçada olayların yazarın bugünkü bakışıyla **yeniden değerlendirildiğini** gösteren cümle aşağıdakilerden hangisidir?

A) "Lise son sınıftaydık."
B) "Gençliğinde yazdığı şiirlermiş."
C) "O gün hepimiz defterlerimizin arka sayfalarına karaladığımız dizeleri okuduk."
D) "Şimdi dönüp bakınca, yazar olma cesaretini ilk o sabah bulduğumu anlıyorum."
E) "Edebiyat öğretmenimiz Nazmi Bey, bir sabah sınıfa elinde sararmış bir defterle girdi."

30 "Anılar, tarih kitaplarının anlatmadığı ayrıntıları saklar: Bir savaş yılında ekmeğin nasıl paylaşıldığını, bir bayram sabahı mahallede hangi türkünün söylendiğini... Tarih olayları kaydeder; anı ise o olayların insanın içinde bıraktığı izi."
Bu parçada anı ile ilgili vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anıların tarih kitaplarından daha güvenilir olduğu
B) Anıların yalnızca savaş yıllarını anlattığı
C) Tarih kitaplarının gereksiz olduğu
D) Anıların türkülerden oluştuğu
E) Anıların, olayların insan hayatındaki etkisini ve gündelik ayrıntılarını yansıttığı

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**